

Utskottsbetänkande i frågan om vattenledningens utsträckande till Sörnäs fängelse och Sörnäs bryggeri, Lappviks sjukhus samt Munkholmens benmjölsfabrik.

Vid sitt sammanträde den 1 December 1885 beslöto Stadsfullmäktige anmoda det utskott, som blifvit tillsatt för granskning af budgetförslaget för 1886, att jemväl yttra sig om de förslag, som af Drätselkammaren i skrifvelse af den 6 nästföregående November blifvit framställda med anledning af till Stadsfullmäktige inkomna och till Kammarens beredning hänskjutna ansökningar om vattenledningens utsträckande till Lappviks sjukhus, Sörnäs fängelse och bryggeri samt Munkholmens benmjölsfabrik.

I sitt angående budgetförslaget afgifna betänkande framhöll utskottet redan såsom sin åsigt att de kostnader, som beräknats vara erforderliga för utförandet af ifrågavarande utvidgning af vattenledningsnätet, voro så betydande att de ej lämpligen kunde uppföras på ordinarie budgeten, utan med allt skäl borde bestridas med på längre tid upplånade medel. På grund af denna sin uppfattning ansåg utskottet ej heller denna fråga stå i direkt samband med budgetbehandlingen, samt förbehöll sig såväl i anledning häraf som med afseende å ärendets omfattning att härom få till Fullmäktige afgifva särskildt utlåtande.

I detta afseende får utskottet nu, efter att närmare hafva granskat Drätselkammarens förslag, främst framhålla att utskottet obetingadt ansluter sig till åsigten att stadens egen fördel bjuder att bifalla till ansökningar om vattenledningens utsträckande jemväl till stadens omnejder, såvida vattentillgången i Wanda å sådant medgifver utan risk för staden att framdeles ej under alla förhållanden få sitt eget vattenbehof väl fylldt, samt tillfredsställande garantier af vederbörande ställas för en tillräcklig atkomst från de önskade nya ledningarna.

De af stadsingeniören Drätselkammaren meddelade upplysningarna angående den disponibla vattentillgången i Wanda å äro enligt utskottets tanke till fylles att skingra alla farhågor för möjlig vattenbrist derstädes under en lång tid framåt, om också staden i följd af den ständigt växande vattenkonsumtionen måste vara betänkt på att i sinom tid vidtaga åtgärder för ökande af det nuvarande vattenverkets uppfordringsförmåga. Med stöd häraf, och då utskottet jemväl anser de af Drätselkammaren påyrkade samt af vederbörande delvis redan utlofvade räntegarantierna å anläggningskostnaden för de ifrågavarande utvidgningarna af rörnätet tillfredsställande, anser sig utskottet böra i allo tillstyrka de begärda nya ledningarnes utförande för stadens räkning på de af Drätselkammaren föreslagna villkor.

Att utskottet jemväl delar Drätselkammarens tanke om önskligheten af de nu ifrågasatta rörsträckningarnas åstadkommande med på längre tid upplånade medel, är redan antydt.

Innan Stadsfullmäktige dock vidtaga åtgärder för sammankallande af förstärkt antal Fullmäktige för afgörande af frågan om dylika medels anskaffande, anser utskottet skäl vara för handen att ordinarie Stadsfullmäktige af vederbörande anskaffa de för de nya ledningarna nödig ansedda räntegarantierna, hvilket lämpligast torde kunna ske genom Drätselkammaren.

På grund häraf får utskottet, med anslutning till Drätselkammarens förslag, förorda:

att stadens vattenledning utsträckes till gränsen för de af Sörnäs straffängelse och Sörnäs aktiebryggeri disponerade områden, och till gränsen för Lappviks sjukanstalts område samt till Munkholmssundet, under vilkor, beträffande enhvar af dessa utvidgningar för sig, att statsverket, för Sörnäs fängelse, samt Sörnäs aktiebryggeri tillförsäkra staden en årlig inkomst från den gemensamma ledningen till fängelsets och bryggeriets områden, motsvarande sammanlagdt minst tolf procent å anläggningskostnaden för densamma, att statsverket, för Lappviks sjukhus, likaså garanterar staden en årlig inkomst från ledningen till sjukhusets område, uppgående åtminstone till tolf procent å anläggningskostnaden derför, äfvensom att Munkholmens fabriksbolag förbinder sig att till staden under tio år erlagga i årlig vattenkonsumtionsavgift åtminstone ett belopp, som motsvarar åtta procent å kostnaden för ledningen till Munkholmssundet;

att för bekostande af dessa vattenledningsarbeten medel anskaffas genom lån på längre återbetalningstid än två år;

att Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att af vederbörande fängelse- och sjukhusstyrelser, Sörnäs aktiebryggeri samt Munkholmens fabriksbolag införskaffa garantiförbindelser för ofvan sagda ränteinkomster från nämnda ledningar; samt

att Stadsfullmäktige, sedan sådana garantiförbindelser inlemnats, hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val af förstärkte Stadsfullmäktige för afgörande af frågan om anskaffande af medel för nu berörda utsträckningar af vattenledningsnätet.

Alldenstund ytterligare utvidgningar af stadens vattenledningsnät emellertid i framtiden äro att emotse samt desamma med allt fog, såsom äfven härförinnan delvis skett, bekostas med upplånade medel, anser sig utskottet slutligen böra framställa, huruvida Stadsfullmäktige ej ville

anmoda Drätselkammaren att vid beräknande af beloppet af det lån, staden inom kort torde finna skäl att upptaga, observera jemväl ett belopp af 150,000 à 200,000 mark för framtida utvidgningar af vattenledningsnätet.

Af utskottets medlemmar hafva Herrar J. af Lindfors och U. Kurtén ej deltagit i behandlingen af förevarande ärende, äfvensom Herr Schildt, så vidt det rör ledningen till Munkholmen.

Helsingfors den 16 Februari 1886.

Th. Tallqvist.

Hj. Schildt.

G. Asp.

J. W. Runeberg.

F. W. Grönqvist.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 6 November 1885.

N° 265.

~~~~~

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Med anledning af tvenne särskilda ansökningar, den ena å Direktionens för Sörnäs straffängelse vägnar och den andra för bolaget Sörnäs aktiebryggeri, om utsträckande af stadens vattenledning till nämnda fängelse och till Sörnäs bryggeri emot af sökandene åtagen garanti beträffande inkomsten från de begärda ledningarna, framställde Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige i skrifvelse af den 12 sistlidne Juni, att då kostnaden för desamma, enligt uppgjordt kostnadsförslag, komme att uppgå till en så betydlig summa som 21,100 mark, hvaraf 12,600 mark skulle belöpa sig å den gemensamma delen af ledningarna, 4,600 mark å förgreningen till Sörnäs och 3,900 mark å förgreningen till bryggeriet, samt då staden, enligt Kammarens tanke, i allmänhet icke hade skäl att för egen räkning utföra utvidgningar af vattenledningsnätet utom sitt egentliga område, det allenast skulle lemnas sökandene öppet att låta på egen bekostnad genom stadens byggnadskontor verkställa ifrågavarande arbeten, med skyldighet för dem att för vattenkonsumtionen från de nya ledningarna erlægga till staden de i gällande vattenledningstaxa fastställda afgifter. — Vidare föreslog Drät-

selkammaren hos Stadsfullmäktige, uti skrifvelse af den 19 i sagde månad, med anledning af väckt fråga om vattenledningens utsträckande till Lappviks sjukhus, att då sjukhusets årliga förbrukning af vatten från den tillämnade ledningen upplysts öfverstiga 3,000,000 kannor, men konsumtionsavgiften till staden redan vid en förbrukning af endast sistnämnda vattenmängd kommer att motsvara omkring 12 procent å anläggningskostnaden, 17,800 mark, för ledningen, Fullmäktige måtte förklara staden villig att på egen bekostnad under sommaren nästkommande år utföra denna nya ledning från den nuvarandes slutpunkt vid Lappviksgatan till gränsen för sjukhusets område, under vilkor, att från sjukhusets sida en årlig vattenförbrukning af minst 3,000,000 kannor garanterades, samt att sjukhuset därför ersatte staden enligt gällande taxa, eller med 80 penni för 1,000 kannor, dock med den i taxan, vid en konsumtion af öfver 1,000,000 kannor om året, medgifna rabatt af 5 procent å afgiftsbeloppet, eller således med minst 2,280 mark.

Efter det Stadsfullmäktige den 30 sistlidne Juni till behandling förehåft Drätselkammarens omordade framställningar rörande det ifrågasatta utsträckandet af vattenledningen till Sörnäs fängelse, Sörnäs bryggeri och Lappviks sjukhus, anmodade Fullmäktige genom Magistraten Kammaren såväl att vid uppgörandet af budgetförslaget för nästa år taga i öfvervägande, om icke vattenledningsnätets dragande till nämnda fängelse och bryggeri, hvilket företag Kammaren, såsom ofvanföre sades, hade afstyrkt, borde komma till utförande, som ock att, med ledning af härtills vunnen erfarenhet rörande vattentillgången i Wanda å, utlåta sig, huruvida någon anledning till den fara föreläge, att vid den starka utvidgningen af vattenledningsnätet vattentillgången icke under alla förhållanden vore tillräcklig att hålla vattenledningen i ostörd gång.

Sedermera hafva Fullmäktige jemväl till Drätselkammarens yttrande remitterat en genom Magistraten till Fullmäktige inkommen ansökning af bolaget „Munkholmens fabriksbolag“, derom, att vattenledningen blefve i så måtto utsträckt, att bolaget kunde deraf betjena sig för sin fabriksrörelse å Munkholmen. — Och har Kammaren uti detta ärende inhemtat utlåtande af stadsingeniören Ehrström äfvensom kostnadsförslag för den nya ledning, som för ändamålet blefve erforderlig, nemligen under Styrmans-, Fiskare- och Munkholmsgatorna, från Sjömansgatan till Munkholmssundet, hvilket kostnadsförslag slutar sig å 22,000 mark, deri dock ingå arbeten, hufvudsakligast bergsprängning för sammanlagdt 5,850 mark, hvilka arbeten vid framdeles skeende anläggning af afloppskanaler under nämnda gator komme dessa till godo. Uti utlåtandet har stadsingeniören anført bland annat, att då de vid nyssberörda gator belägna tomterna af gammalt vore bebyggda och de komme att af sina arrendatorer inlösas så snart desse genom den nya stadsplanens fastställelse sattes i tillfälle dertill, så kunde det, äfven på grund af den erfarenhet, som i enahanda afseende vunnits beträffande Ban-, Rödbergs- och Sjömansgatorna, förutses, att alla de ifrågavarande gårdarna inom loppet af de närmaste åren komme att intaga vattenledning. Stadsingeniören har derföre tillstyrkt vattenledningens dragande till Munkholmssundet emot de af Munkholmens fabriksbolag för sådan händelse erbjudna garantier, nemligen emot

förbindelse för bolaget att under tio år till stadskassan erlägga årligen i vattenkonsumtionsafgift ett belopp, motsvarande åtta procent å anläggningskapitalet, oberoende af under samma tid tillkommande andra konsumenter.

Alla de i det föregående berörda frågorna om vattenledningsnätets utvidgande har Kammaren haft under öfvervägande i sammanhang med det Kammaren uppgjort sitt förslag till nästa års budget för staden. Härvid har Kammaren främst lagt märke till, att totalbeloppet af kostnaderna för de ifrågavarande utvidgningarna skulle blifva ganska betydligt, i ty att dessa kostnader komme att utgöra:

för den gemensamma ledningen till gränsen emot Sörnäs straffängelses och Sörnäs aktiebryggeris områden, d. v. s. till den punkt, der ledningen sedan skulle förgrena sig åt hvardera hållet (ty dessa förgreningar inom hvardera området anser Kammaren i hvarje fall icke staden utan fängelset och bryggeriet böra utföra . . .	12,600 mark.
för ledningen till gränsen för Lappviks sjukanstals område	17,800 „
för ledningen till Munkholmssundet, då Kammaren ansett något afdrag ännu icke kunna göras för de arbeten, som stadsingeniören förmått tillgodokomma blifvande kanaler, enär ovisst är huru snart dessa komma till utförande	22,000 „
eller således inalles	52,400 mark.

Denna summa har Drätselkammaren funnit vara alltför stor, för att staden skulle bringa omförmälda utvidgningar till stånd med användande af uttaxerade medel; och har Kammaren fördenskull icke i sitt budgetförslag upptagit anslag härför.

Deremot anser Kammaren staden icke böra draga i betänkande att — för den händelse skäl eljes ej förekommer för staden att afhålla sig från dessa företag — utföra dem med för ändamålet upplånade medel. Ty vid den i förhållande till anläggningskostnaderna goda och af vederbörande garanterade inkomst, som de nya ledningarna komme att årligen inbringa, skulle deras anläggande för staden blifva en vinstgivande affär; och Kammaren måste hålla före, att staden öfverhufvud kan knappt för något ändamål upptaga lån med mera skäl, än för ett så beskaffadt, som det nu förevarande.

Hvad sedan angår spørjsmålet, huruvida antingen förhållandet med vattentillgången i Wanda å eller ock beskaffenheten af de nuvarande vattenledningsinrättningarna kunde lägga hinder i vägen för en så betydande utvidgning af rörnätet, som nu står i fråga, så hänvisar Kammaren i denna del till bilagda, af stadsingeniören Ehrström, på Kammarens anmodan, härom afgifna utlåtande. Herr Ehrström anför häri bland annat, att äfven vid det lägsta vattenstånd i Wanda å, som under många år iakttagits, har den disponibla vattenmängden derstädes utgjort 864,000 kubik fot i dygnet, hvaremot konsumtionen för vattenledningen under sistlidet år i medeltal uppgått allenast till 89,000 och maximum för konsumtionen till 150,000 kubik fot i dygnet, samt att således äfven vid en i möjligaste mån stegrad förbrukning någon vat-

tenbrist icke blefve att befara. Deremot vore det, då de nuvarande pumparne för-
 mätte uppfordra blott 200,000 kubik fot i dygnet, samt med tryckröret, af 12 tum
 diameter, emellan dem och reservoiren ej ens nyssnämnda vattenmängd på samma tid
 kunde med fördel upptryckas, att förutse, att konsumtionen i en framtid komme att
 öfverstiga det nuvarande vattenverkets uppfordringsförmåga. Staden blefve då nödsä-
 kad att låta nedlägga ett ytterligare tryckrör emellan pumpverket och vattenreservoi-
 ren samt att öka drifkraften genom anbringande af en ny turbin jemte uppställande
 af en ångpump i reserv, denna för att användas när, vid lägsta vattenstånd, vattnet
 — ehuru äfven då förefintligt i öfverflöd för stadens förbrukning — likväl ej gjorde
 tillfylles såsom drifkraft. Men denna utsigt och de härmed förenade kostnaderna
 borde icke afskräcka från att, der skäl dertill funnes, utsträcka vattenledningen inom
 staden och i dess omgifningar, emedan dylik utvidgning af affären dock komme att
 medföra vinst. Jemte det stadsingeniören vidare framhåller nödvändigheten af att nu
 redan, i och för erhållande af en reservmotor, anlägga en ångpump, afsedd att an-
 vändas då någon af pumparne eller turbinerna skola remonteras eller ock isbildning
 förhindrar deras hållande i gång, samt utlofvar att härom aflemna särskildt förslag,
 stannar han slutligen vid att såsom sin åsigt uttala: att rörnätet småningom, men kon-
 tinuerligt, borde utsträckas till alla delar af staden, oberoende af den afkastning, som
 deraf vore att påräkna; samt att rörnätet omedelbart borde utsträckas, inom eller utom
 staden, till de lägenheter eller inrättningar, som härom ansöka och därför erbjuda
 tillfredsställande räntegarantier.

I betraktande af hvad stadsingeniören i anförd mätto framhållit, borde således
 hvarken vattenförhållandena i Wanda å eller utsigten af framdeles nödigblifvande ut-
 vidgningar af vattenledningsverken väcka betänkligheter emot nu i frågavarande ut-
 sträckningar af rörnätet. Icke heller andra hinder har Kammaren funnit emot dem
 förekomma. I sitt ofvanberörda utlåtande af den 12 sistlidne Juni afstyrkte väl Kam-
 maren rörnätets dragande till Sörnäs fängelse och Sörnäs bryggeri; men dels förut-
 satte Kammaren icke då, att kostnaden härför skulle bestridas med lån, dels har frå-
 gan äfven eljes inträdt i ett förändradt skede, då Fullmäktige efteråt, genom att bi-
 falla till vattenledningens utsträckande till Arabia fabrik visat sig icke omfatta den af
 Kammaren vid förberörda tillfälle förordade satsen, att staden i allmänhet blott inom
 sitt egentliga område och sitt omedelbara granskap borde för egen räkning utföra
 dylika anläggningar; och har Kammaren på grund häraf ansett sig ej mera böra vid-
 hålla sitt nämnda afstyrkande utlåtande. — Å andra sidan har Kammaren deremot
 funnit icke blott de af sökandene förebragta skälen utan ock, såsom ofvanföre antydts,
 hänsynen till stadens egen fördel tala för, att staden måtte samtycka till att utföra
 oftanämnda vattenledningsarbeten, naturligtvis under förutsättning af tillräckliga ränte-
 garantier från vederbörandes sida. I detta hänseende upprepar Kammaren, beträffande
 ledningen till Lappviks sjukhus, sitt uti skrifvelsen af den 19 sistlidne Juni i ämnet
 framställda förslag, enligt hvilket staden skulle förbehålla sig, att från sjukhusets sida
 en årlig vattenförbrukning af minst 3,000,000 kannor, eller med andra ord en kon-

sumtionsafgift, motsvarande minst 12 procent å anläggningskostnaden för samma ledning, 17,800 mark, garanteras. Vidare tillstyrker Kammaren, vidkommande de öfriga anläggningarna, det förbehåll, att statsverket, för Sörnäs fängelse, samt Sörnäs aktiebryggeri med fördelning sig emellan i förhållande till den blifvande konsumtionen eller efter annan öfverenskommen grund, tillförsäkra staden en årlig inkomst från den gemensamma ledningen till fängelsets och bryggeriets områden, motsvarande sammanlagdt minst tolf procent å anläggningskostnaden derför, 12,600 mark, — detta, hvad bryggeriet beträffar, oberoende af den garanti detsamma tidigare iklädt sig i afseende å den härförinnan utförda ledningen till östra chausséen, — samt att Munkholmens fabriksbolag, på sätt det erbjudit sig, förbinder sig att till staden under tio år erlægga i årlig vattenkonsumtionsafgift åtminstone ett belopp, som motsvarar åtta procent å kostnaden, 22,000 mark, för denna ledning. Att sistnämnda procenttal sålunda föreslås lägre än de förra, motiveras deraf, att ledningen till Munkholmen, såsom ofvanföre framhölls, komme att dragas inom staden, längs gator, vid hvilka tomterna redan äro bebyggda och vattenafnämare derför inom kort vore att påräkna, samt att omförmälda betalningsskyldighet för Munkholmens fabriksbolag, oaktadt sådana konsumenter anmälte sig, icke komme under de bestämda tio åren att minskas.

Uti särskild skrifvelse af den 30 sistlidne Oktober har Drätselkammaren hos Fullmäktige föreslagit, att åt staden skulle uppköpas ett ändamålsenligt mudderverk med dertill hörande prämar samt att de härför erforderliga medlen skulle genom lån på längre återbetalningstid än två år anskaffas. Då alltså både detta ärende och det nu förevarande skulle ankomma å förstärkte Stadsfullmäktiges afgörande, blefve det, enligt Kammarens tanke, lämpligast, att desse utsåges för att behandla de begge frågorna i ett sammanhang.

På grund af det nu anförda anser Kammaren sig således böra förorda

att stadens vattenledning utsträcket till gränsen för de af Sörnäs straff-fängelse och Sörnäs aktiebryggeri disponerade områden, och till gränsen för Lappviks sjukanstalts område samt till Munkholmssundet, under vilkor, beträffande enhvar af dessa utvidgningar för sig, att statsverket, för Sörnäs fängelse, samt Sörnäs aktiebryggeri tillförsäkra staden en årlig inkomst från den gemensamma ledningen till fängelsets och bryggeriets områden, motsvarande sammanlagdt minst tolf procent å anläggningskostnaden för densamma, att statsverket, för Lappviks sjukhus, likaså garanterar staden en årlig inkomst från ledningen till sjukhusets område, uppgående åtminstone till tolf procent å anläggningskostnaden derför, äfvensom att Munkholmens fabriksbolag förbinder sig att till staden under tio år erlægga i årlig vattenkonsumtionsafgift åtminstone ett belopp, som motsvarar åtta procent å kostnaden för ledningen till Munkholmssundet; samt

att, för bekostande af förenämnda vattenledningsarbeten, ett lån, ställdt på längre återbetalningstid än två år, af staden upptages.

Med afseende härpå äfvensom å Drätselkammarens ofvanberörda hemställan om ett mudderverks anskaffande åt staden, får Kammaren alltså vördsamt föreslå, det Fullmäktige ville

hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Stadsfullmäktige för afgörande af frågan om utsträckande af stadens vattenledning till Sörnäs straffängelse, Sörnäs bryggeri, Lappviks sjukhus och Munkholmsundet samt, i sammanhang dermed, för frågan om inköpande af ett ändamålsenligt mudderverk för stadens räkning.

De af Stadsfullmäktige till Drätselkammaren öfversända handlingarna angående vattenledningsnätets dragande till Sörnäs fängelse, Sörnäs bryggeri och Munkholmen, äfvensom stadsingenjören Ehrströms ofvanberörda, i sistnämnda ärende afhemnade utlåtande och kostnadsförslag får Kammaren härjemte bilägga.

På Drätselkammarens vägnar:

E. Öhman.

Lars Homén.